

Veilige energietransitie

De nieuwsbrief gaat over de veiligheid van de energietransitie. Wat de ontwikkelingen op dit gebied zijn en wat dit betekent voor jouw werk. De nieuwsbrief biedt een platform voor de veiligheidsregio's en/of districten om (nieuws)berichten te delen, variërend van, bijvoorbeeld de omgang met de RES (Regionale Energiestrategie) tot handelingsperspectieven voor incidentbestrijding. Heb je informatie of een verhaal dat je wilt delen? Mail ons dan.

Inleiding

In deze editie aandacht voor:

- Nieuwe districtscöördinator Noord-West-4
- Terugblik themasessie VET bij RCDV
- Brainbox energy 2.0
- PGS 37
- Interdepartementale werkgroep batterijen
- Kennisbundels NIPV
- Oplevering VR simulatie buurtbatterijen

Nieuwe districtscöördinator Noordwest-4

Machteld Lamers (VRAA) is de nieuwe VET-districtscöördinator Noordwest-4. (Waterstof, productie, opslag en transport) Zij heeft deze taak van Bart Koning overgenomen. Je vindt de contactgegevens van Machteld in Brandweer [Viadesk-Programma Veilige Energietransitie](#).

Machteld is adviseur en Projectleider Energietransitie bij Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland, onderdeel Brandweer en heeft een wetenschappelijke achtergrond, met name in de zonne-energie. Zij is in het kader van haar rol namens Brandweer NL onder meer aangesloten bij de branchevereniging van de zonnepanelensector Holland Solar, trekt de landelijke werkgroep Alternatief Aangedreven (Elektrische) Scheepvaart en is aangesloten bij [het WVIP](#). Hoe ziet zij haar rol als districtscöördinator VET: "Ik zie klimaatverandering als de grootste bedreiging voor fysieke veiligheid in onze tijd. Klimaatverandering is een feit, het enige wat we nog kunnen doen is de intensiteit ervan verkleinen. De enige manier om de intensiteit te verkleinen is onze uitstoot van broeikasgassen te reduceren en eindelijk verantwoordelijk en duurzaam te leren omgaan met onze planeet. Hierin zijn de energietransitie, vergroening en een circulaire economie kritiek. Ik zie het als de gezamenlijke plicht vanuit de veiligheidsregio's om de intensiteit van klimaatverandering te verkleinen en de

energietransitie mogelijk te maken. En dan op een veilige manier, zodat de uitrol soepel en goed verloopt, voor ons en diegenen na ons. De keuze in specifieke onderwerpen waar ik me mee bezig houd, laat ik leiden door wat relevant is in mijn regio, welke kansen ik zie en waar de aandacht van collega's niet direct ligt.

Als "(ex-)wetenschapper" nu in deze rol binnen een uitvoeringsorganisatie als de brandweer: "Wat ik leuk vind aan onderzoek is onontgonnen gebied in kaart te brengen en het "wat dan" en "hoe dan" ontwikkelen. Dat kan zowel bij een kennisinstituut, maar ook bij een uitvoeringsorganisatie zoals de brandweer.

Tips hoe om te gaan met de schijnbare tegenstrijdigheid van het algemeen belang van de energietransitie en veiligheidsissues: "Ik zie geen onoverkoombare tegenstrijdigheid, wel een gapend kennisgat tussen de bedrijven, gemeenten, het Rijk en veiligheidsregio's. Er is geen of beperkte kennis van elkaars vakgebied of perspectief, daardoor worden kansen gemist of worden de juiste partners niet tijdig betrokken. Uiteraard zijn er uitzonderingen en dat levert mooie voorbeelden op hoe het wél kan. Kennisopbouw en -deling, begrip voor elkaars positie en de neuzen dezelfde kant op is hierin absoluut noodzakelijk. Hoe moet je hiermee dus omgaan? Werk vanuit de "Ja, het kan! En wel zó...", bouw je know how op, biedt aan hoe het wel kan en communiceer dit naar de relevante partijen. Wees niet afwachtend, maar leidt zelf. Tijdigheid is van belang."

Terugblik RCDV themasessie VET

De Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio's (RCDV) had op de vergadering van 21 januari j.l de problematiek en de aanpak van Brandweer Nederland van de [veiligheid rond de energietransitie op de agenda](#). Het is al weer een paar maanden geleden maar is, gelet op de aandacht die de behandeling van dit onderwerp heeft gegenereerd, nog steeds vermeldenswaardig. Nils Rosmuller en Willemjan Muysson lichtten problematiek en aanpak toe en aan het einde van de presentatie legde voorzitter stuurgroep VET

en directeur Veiligheidsregio Midden- en West Brabant Jolanda Trijselaar de vergadering ook een aantal uitdagingen voor:

- Wat is de rol van de veiligheidsregio's in de energietransitie?
- Hoe creëren we capaciteit binnen de regio's voor landelijke aanpak veilige energietransitie?
- Hoe creëren we bestuurlijk draagvlak voor de veilige energietransitie?
- Hoe krijgen we meer prioriteit voor veiligheid bij beleidsmakers?

Het was stof tot nadenken waarbij eensgezindheid binnen de RCDV bleek. Die concludeerde dat het voor de aanpak van de energietransitie van groot belang is om vroegtijdig met betrokken partijen aan tafel te zitten. Het advies van de brandweer moet worden meegenomen en meegewogen in de besluiten om de veiligheid en de bestrijdbaarheid van incidenten te borgen. De capaciteit die exclusief voor veilige-energietransitie-problematiek binnen de veiligheidsregio's beschikbaar is (in totaal in alle regio's zo'n kleine 17 FTE) is te beperkt. De oproep was om ieder voor zich te bezien wat zijn/haar regio hier in investeert. Hoe krijgen we de veiligheid bij de bestuurders hoog op de agenda? Een van de directeurs sloot de discussie af met de retorische vraag "Weten wij wel waar we onze mensen op af sturen?"

Veiligheidsregio Haaglanden ontwikkelt Brainbox Energy 2.0

Hulpverleners op straat krijgen steeds vaker te maken met incidenten die gerelateerd zijn aan de energietransitie. Van aanrijdingen met alternatief aangedreven auto's tot branden waarbij zonnepanelen betrokken zijn. Om ervoor te zorgen dat met name hulpverleners van de brandweer goed en veilig hun werk kunnen blijven doen, ontwikkelde Veiligheidsregio Haaglanden een oefendag: *Brainbox Energy 2.0*. De gehele Operationele Dienst, zowel beroeps als vrijwillig, krijgt deze oefendag aangeboden.

Oefendag: theorie en praktijk

Tijdens de oefendag staan drie thema's centraal: waterstof, bouwmaterialen en elektriciteit.

Daarmee is Brainbox Energy 2.0 een vervolg op de eerdere variant.

H₂ verwarmingsinstallaties

Tijdens het eerste gedeelte van de oefendag wordt aandacht besteed aan de theorie. Daarna worden proeven gedaan met tafelmodellen van windmolens en zonneparken en met waterstofgas. In de container zijn de meest voorkomende systemen geïnstalleerd, zoals zonnepanelen, een Cv-installatie, stadsverwarming en een thuisaccu. De ploegen voeren hier praktische oefeningen en proeven mee uit.

Thema's Brainbox Energy 2.0

1. Waterstof: kennis van waterstofgas, het (her)kennen van waterstofvoertuigen in de regio en ander mogelijk toekomstige toepassingen.
2. Bouwmaterialen: kennis van bouwmaterialen, wetgeving hierover en de risico's. In de Brainbox staan verschillende proefmodellen die demonstreren hoe de bouwmaterialen worden toegepast in de praktijk. Team Brandonderzoek ondersteunt hierin met incidenten.

3. Elektra: kennis vergaren en aan de slag met elektra gerelateerde zaken, zoals: accu's (thuisbatterij en EOS), (mini) windmolens voor woningen en bedrijven, overspanningsbeveiliging groepenkasten en PV-panelen.
4. Herhaling en kennis oprispen van Brainbox Energy 1.0: zonnepanelen, Energie Opslag Systemen (EOS) etc. Dit gebeurt in combinatie met de oefencontainer waarin het handelingsperspectief wordt uitgelegd en daadwerkelijk wordt uitgevoerd.

PV-systemen en warmteopslag

Voor de oefendagen zijn dertien instructeurs intern geworven. Zij volgden een tweedaagse opleiding en gaan nu de andere collega's opleiden.

Meer informatie?

Wil je meer informatie over deze oefendag? Neem dan contact op met Maarten van Dijk (maarten.van.dijk@vrh.nl), coördinator Vakbekwaam Veiligheidsregio Haaglanden.

Interdepartementale werkgroep Batterijen

Batterijen zijn essentieel voor de energietransitie, zowel in het energiesysteem als in mobiliteit. Met de batterijenstrategie laat de regering de toename van het gebruik van batterijen in de samenleving veilig, verantwoord en duurzaam verlopen en wil zij de kansen ervan slim benutten.

Recent zijn Sander Lepelaar (VRH) en Vincent de Winter namens Brandweer NL aangesloten bij de *interdepartementale werkgroep Batterijenstrategie* om vanuit vakkennis input te leveren. De ministeries BZK, IenW, VWS, SZW, EZK en JenV werken hierin samen om tot een vervolg en nadere invulling te komen van de [Kamerbrief over voortgang strategische aanpak batterijen 2021](#).

De acties van de werkgroep zijn gestructureerd op basis van de pijlers van de batterijenstrategie. Daarvan zijn binnen de pijler "Veiligheid" de acties:

- Verkennen dekking en samenhang regels
- Relevante PGS-en verankeren in Omgevingswet
- Stimuleren safe-by-design

- Actualiseren Bouwbesluit voor parkeergarages
- Kenbaarheid veiligheid en regels

PGS 37

De consultatie van de [PGS 37-1](#) (Lithiumhoudende energiedragers: *Energie Opslag Systemen – EOS, Richtlijn voor de veilige opslag van elektriciteit in Energie Opslag Systemen*) is afgerond. Er werden ongeveer 160 opmerkingen vanuit de veiligheidsregio's ingebracht. De input betrof de volgende onderwerpen:

- Taalkundige opmerkingen /begrijpelijkheid
- Escalatie, WBDBO
 - Afstanden
 - Vermogen/capaciteit
 - Gestapelde EOS
 - Compartimentering
- Mobiele EOS, evenementen
 - Evenementen/festivals, consequent taalgebruik
 - Veiligheidsafstanden en "voldoende vluchtmogelijkheden"
- Blussystemen/bluswater
 - Systeem
 - Positie blus/koelwateraansluiting
- Hergebruik batterijen
- Bereikbaarheid, sleutelbuizen?

In totaal werden, ook door andere belanghebbenden, ongeveer 700 opmerkingen ingebracht.

De consultatie van de [PGS 37-2](#) (Lithiumhoudende energiedragers: Opslag) loopt ten tijde van dit schrijven nog.

Kennisbundels nieuwe energiedragers

In de kennisbundels wordt informatie over regelgeving, vergunningverlening, risicobeheersing en incidentbestrijding over onderdelen van de energietransitie kort beschreven en waar nodig van context voorzien. Voor verdieping verwijst de uitgave naar relevante documenten en websites. Er zijn veel organisaties die baat hebben bij een goede bundeling van kennis op het gebied van de (veilige) energietransitie. Naast de veiligheidsregio's zijn dat bijvoorbeeld omgevingsdiensten, bevoegd gezagen, het bedrijfsleven en burgers. Recent zijn door het NIPV na de reeds gepubliceerde kennisbundels [Windturbines](#), [Zonnepanelen](#), [Geothermie](#), [Waterstof in gebouwde omgeving](#), 6 nieuwe kennisbundels in het kader van energietransitie gepubliceerd: Elektrificatie, Multifuel tankstation, LNG, CO₂, Transport van Waterstofdragers en Duurzaam Bouwen. Alle kennisbundels zijn te vinden op: <https://nipv.nl/lectoraat-energie-en-transportveiligheid/>

Oplevering VR simulatie buurtbatterijen

De Veiligheidsregio Midden-West Brabant ontwikkelde eerder al een VR-tool om brandweermensen te laten oefenen met brand bij zonnepanelen en kleine batterijen. Door de [uitbreiding met buurtbatterijen](#) kan nu ook worden geoefend met brandweeroptreden bij grotere Energie Opslag Systemen (EOS'en). Dit onderwerp leent zich bij uitstek om virtueel mee te oefenen, omdat het aantal buurtbatterijen en daarmee de mogelijkheid fysiek te oefenen nu nog beperkt zijn. Daarnaast biedt het een goed platform om de procedures die rondom incidentbestrijding bij EOS'en zijn ontwikkeld in de praktijk te toetsen. NIPV leverde kennis en expertise op zowel de inhoud van de simulatie (hoe ziet een EOS er uit, hoe treedt de brandweer hierbij op) als op het proces van aanschaf van de VR-middelen en scenario-ontwikkeling.

Meer informatie

Neem voor meer informatie contact op met Eric Didden (eric.didden@nipv.nl), trainer-adviseur Brandweeropleidingen operationeel, NIPV.

Herhaalde oproep: Meld incidenten met alternatief aangedreven voertuigen!

Het NIPVen Brandweer Nederland bouwen sinds begin dit jaar een landelijke database op met incidenten met alternatief aangedreven voertuigen. De belangrijkste cijfers zijn nu beschikbaar op een online dashboard. [Op het dashboard](#) staan cijfers over het aantal en het type incidenten, het type alternatief aangedreven voertuig en de soort aandrijving.

Het projectteam wil zo veel mogelijk incidenten uit 2021 en in de toekomst ook 2022 in de database opnemen. Ben jij betrokken geweest bij een incident met een alternatief aangedreven voertuig? Stuur dan een mail naar het projectteam, e-mail aav@nipv.nl.

Meer weten?

Meer informatie over de Veilige Energietransitie: <https://www.brandweer.nl/ons-werk/veilige-energietransitie>

Aan deze editie hebben o.a. bijgedragen:

Tom Hessels (NIPV), Willemjan Muysson (Brandweer Nederland), Machteld Lamers (VRAA), Beau Stolwijk (VRH)

Heb je vragen of opmerkingen naar aanleiding van deze nieuwsbrief, of wil je een bijdrage leveren aan de volgende nieuwsbrief, stuur dan een mail naar Willemjan Muysson, programmamanager Veilige Energietransitie: Willemjan.Muysson@vr-rr.nl.

Deelnemers aan dit project Virtual Reality: veiligheidsregio's Haaglanden, Midden- en West-Brabant, NIPV en Playmax Group (de leverancier), Gelderland-Zuid (op de foto afwezig).